

ADVIES

2010

**Betreffende de evaluatie van de werking van de regionale
landschappen in 2009**

2010|42

Inhoud

Krachtlijnen.....	3
Adviestekst.....	5
1. Algemene situering	5
2. Bestuursorgaan "Algemene Vergadering"	6
3. Bestuursorgaan "Raad van Bestuur"	9
4. Bestuursorgaan "Dagelijks Bestuur"	12
5. "Gender"	13
6. Bijkomende opmerkingen en aanbevelingen.....	15
7. Algemene slotbeschouwingen inzake " <i>good governance</i> "	16

Krachtlijnen

In 2009 ging de Minaraad gedetailleerd in op de jaarverslagen van de regionale landschappen en de evaluatieverslagen van het ANB. Deze aanpak is vrij intensief gebleken. De Minaraad heeft beslist om de komende jaren telkens in te gaan op één deelfacet of criterium. Op voorstel van het secretariaat, werd bepaald om de klemtoon dit jaar te leggen op het Bestuur van de regionale landschappen.

De Algemene Vergadering van een aantal regionale landschappen heeft een hoog aantal leden. De Minaraad vraagt zich af of dit strikt noodzakelijk is om een goede werking van het regionaal landschap na te streven. Het risico is dan namelijk reëel dat een evenwichtige afstemming van de taakstelling tussen lokale overheden en andere actoren binnen het regionaal landschap in het gedrang komt.

Alle regionale landschappen voldoen algemeen aan het formele erkenningscriterium inzake de “minstens 1/3 vertegenwoordiging” voor de samenstelling van de Raad van Bestuur. Wanneer enkel een vergadering op zich beschouwd wordt, is de doelgroep van de erkende milieu- en natuurverenigingen echter niet altijd met 1/3 effectief aanwezig in de Raad van Bestuur. Dit kan leiden tot een onevenwicht in de taakverdeling van de actoren in de regionale landschappen.

Bij de samenstelling van de Raad van Bestuur merkt de Minaraad op dat niet altijd alle 3 de subcategoriën van de doelgroep van landbouw, toerisme en WBE vertegenwoordigd zijn. De Minaraad vraagt dat de regionale landschappen meer inspanningen doen om ook deze actoren actief bij de Raad van Bestuur te betrekken.

De Minaraad wijst er op dat de Raad van Bestuur van een aantal regionale landschappen heel ruim is samengesteld, waardoor het niet eenvoudig is om efficiënt te vergaderen. De Minaraad suggereert de vertegenwoordigingsgroepen te reduceren tot een werkbaar aantal.

Bijna geen enkel regionaal landschap vermeldt bij de aanwezigheidslijst van vergaderingen de respectievelijke instantie die de aanwezige vertegenwoordigt. Dit is nochtans noodzakelijk voor een goede verslaggeving. De Minaraad vraagt dat deze gegevens dus in de toekomst zeker toegevoegd worden aan de verslagen.

De Minaraad stelt vast dat bij een significant aantal regionale landschappen het Dagelijks Bestuur in 2009 niet samengekomen is (om diverse redenen). De Raad van Bestuur lijkt dan de opvolgingstaak van de dagdagelijkse werking van het regionaal landschap op zich te nemen. Om een goede werking na te streven, is het volgens de Minaraad raadzaam om de functies van de 2 bestuursorganen toch zo veel mogelijk gescheiden te houden.

De man-vrouwverhoudingen blijken (nog) niet evenwichtig verdeeld te zijn in de bestuursorganen van de regionale landschappen. In bijna alle regionale landschappen wordt een 1/3 vrouwelijke aandeel niet gehaald. In het licht van de inspanningen die vanuit de overheid en andere instanties genomen worden om een hoger percentage aan vrouwen in bestuursorganen te bewerkstelligen, beveelt de Minaraad aan om bij het samenstellen van het bestuur van de regionale landschappen daar in de toekomst voldoende aandacht aan te besteden.

Ten slotte formuleert de Minaraad nog enkele opmerkingen en aanbevelingen die in lijn liggen met eerdere adviezen inzake het instrument regionale landschappen, alsook een aantal slotbeschouwingen m.b.t. “good governance” gekoppeld aan de nood voor een hervorming van het Erkenningsbesluit.

Inleiding

De Minaraad ontving op 25 mei 2010 een adviesvraag van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) over de jaarlijkse evaluatieverslagen van veertien erkende regionale landschappen (RL). Bij een gelijkaardige evaluatie in 2009 betrof het twaalf regionale landschappen. Van west naar oost ging het toen om het Regionaal Landschap West-Vlaamse Heuvels, het Regionaal Landschap Houtland, het regionaal landschap IJzer en Polder, het Regionaal Landschap Meetjesland, het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen, het regionaal landschap Zenne, Zuun en Zoniën, het Regionaal Landschap Dijleland, het Regionaal Landschap Noord-Hageland, het regionaal landschap Groene Corridor, het Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren, het Regionaal Landschap Kempen en Maasland en het Regionaal Landschap Lage Kempen. Het Regionaal Landschap Schelde-Durme en het regionaal landschap de Voorkempen zijn er dit jaar bijgekomen.

De adviesperiode bedraagt in principe twee maanden. Dit wordt afgeleid uit de procedure voor voorlopige en definitieve erkenning van een regionaal landschap. Op grond van het besluit is er evenwel geen echte termijn voorzien.

Het advies van de Minaraad over de jaarlijkse evaluatieverslagen van de regionale landschappen bouwt verder op de vroegere adviesverlening. Deze adviestaak kadert binnen het besluit inzake de erkenning van de regionale landschappen.¹ Dit Erkenningsbesluit bepaalt dat het ANB een evaluatieverslag opmaakt waarin aangegeven wordt in welke mate het regionaal landschap zijn functie vervult en beantwoordt aan de erkenningscriteria opgenomen in het besluit. Dit evaluatieverslag wordt in principe vóór 15 april van elk kalenderjaar, samen met het werkingsverslag, aan de Minaraad voorgelegd en overgemaakt aan de minister. Op grond van dit evaluatieverslag kan de minister overgaan tot het geven van aanbevelingen of, in voorkomend geval, tot het intrekken of opschorten van de erkenning (artikel 3, §3).

Het advies werd unaniem goedgekeurd, met uitzondering van hoofdstuk 5 (paragraaf 15-17), waarvoor een lid van de organisaties verbonden aan de open ruimte (i.e. Landelijk Vlaanderen) zich wenst te onthouden.

Walter Roggeman,

voorzitter Minaraad

¹ Besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 1998 tot vaststelling van de regelen voor de voorlopige en definitieve erkenning van regionale landschappen; gewijzigd bij besluit van 11 mei 1999

Adviestekst

1. Algemene situering

- [1] **Parameters.** De Minaraad gaat algemeen bij de adviesverlening uit van het bestaande juridische kader dat criteria vastlegt voor (her)erkenning.

Concreet betreft het de onderstaande criteria van het Erkenningsbesluit van 8 december 1998, art. 4 §1:

1. Het regionaal landschap bezit rechtspersoonlijkheid (art. 4, §1, 1°).
2. Het regionaal landschap heeft een werkingsgebied (art. 4, §1,2°).
3. Het regionaal landschap bestaat minstens 2 jaar en ontplooit aantoonbare activiteiten (art. 4, §1, 3°).
4. Het regionaal landschap is voorgedragen door de bestendige deputatie van de provincie of de aangesloten steden en gemeenten (art. 4, §1, 4°).
5. Het regionaal landschap beschikt over een algemene vergadering (art. 4, §2).
6. Het regionaal landschap bezit een raad van bestuur (art. 4, §3).
7. Het regionaal landschap organiseert activiteiten om erkend te blijven: een landschapskrant, vormingsactiviteiten en publieksactiviteiten (art. 4, §6).
8. Het regionaal landschap voert een boekhouding derwijze dat de aanwending van de subsidie van de Vlaamse Gemeenschap controleerbaar is (art. 4, §7).

Bijkomende criteria bij hererkenning via het Ministerieel Besluit van 27 maart 2006 omvatten:

1. Concrete projecten en activiteiten die als basistaakstelling uitgevoerd zijn om draagvlak te creëren voor natuur.
2. Extra taken die buiten de basistaakstelling zijn uitgevoerd zowel binnen het kader van structurele opdrachten op Vlaams, provinciaal of gemeentelijk niveau als allerlei eenmalige of tijdelijke projecten.
3. Concrete acties en initiatieven ter sensibilisering en informatieverbreiding om het draagvlak voor natuur te vergroten.
4. Aandacht voor nazorg van uitgevoerde projecten en de impact op de natuur van de opgezette projecten.
5. Samenwerking en overleg met doelgroepen, partners en overheden.
6. Professionalisering van de organisatie zowel qua personeelsbeleid, administratie en financieel beheer.

- [2] **Nieuwe aanpak.** In 2009 ging de Minaraad gedetailleerd in op de evaluatieverslagen van het ANB. Het secretariaat nam bovendien ook het jaarverslag van de regionale landschappen grondig door en controleerde of de aanbevelingen bij de werking van het jaar voordien opgevolgd werden. Deze aanpak is vrij intensief. Het aantal dossiers is dit jaar alweer gestegen van 12 tot 14 regionale landschappen.

Aangezien de Minaraad niet de ambitie heeft om het werk van het ANB nog eens over te doen, heeft de Minaraad beslist om de komende jaren telkens in te gaan op één deelfacet of criterium, naast (indien mogelijk en van toepassing) enkele algemene opmerkingen over de evaluatieverslagen van het ANB zelf en de mate waarin een regionaal landschap rekening gehouden heeft met de eerder gemaakte opmerkingen.

De Minaraad heeft, op voorstel van het secretariaat, bepaald om de klemtoon dit jaar

te leggen op het bestuur van de respectievelijke regionale landschappen. Op die manier wil de Minaraad nagaan of de regionale landschappen “*good governance*” uitvoeren, die aansluit bij hun taakstelling en uitvoeringsmodaliteiten.

In eerdere adviezen heeft de Minaraad telkens herhaaldelijk de nadruk gelegd op de nood aan een grondige hervorming van het Erkenningsbesluit. Tot op heden hebben noch de Minaraad, noch de bevoegde administratie of de regionale landschappen zelf afdoende initiatieven genomen in die richting (om diverse redenen). Door in de huidige vernieuwde adviseringsaanpak per jaar enkele aandachtspunten te belichten, hoopt de Minaraad op termijn te komen tot een gefundeerde bundeling van concrete wijzigingsvoorstellen voor het betreffende besluit.

2. Bestuursorgaan “Algemene Vergadering”

- [3] **Erkenningsbesluit.** Artikel 4, § 2 van dit besluit stelt dat een regionaal landschap, als rechtspersoonlijkheid, moet beschikken over een Algemene Vergadering, waarvan volgende drie doelgroepen deel uit maken: (1) provincie en/of gemeenten; (2) erkende gewestelijke, regionale, of streekgebonden milieu- en natuurverenigingen (conform het besluit van 3 juni 1992 tot vaststelling van de bijzondere regelen inzake de erkenning en subsidiëring van milieu- en natuurverenigingen), in zoverre ze actief zijn binnen het werkingsgebied van het regionaal landschap en in zoverre ze wensen toe te treden en de doelstellingen van het regionaal landschap onderschrijven; (3) erkende landbouworganisaties, erkende verenigingen ter bevordering van toerisme en recreatie en erkende wildbeheereenheden, die actief zijn binnen het werkingsgebied van het regionaal landschap, in zoverre ze de doelstellingen van het regionaal landschap onderschrijven en zich engageren hiertoe als vereniging of binnen het samenwerkingsverband een actieve bijdrage te leveren.

Samenvattend is de Algemene Vergadering conform het Erkenningsbesluit dus samengesteld uit de provincie, de aangesloten steden en gemeenten en de erkende verenigingen voor natuur, landbouw en recreatie en de wildbeheereenheden.

Het Erkenningsbesluit doet geen uitspraken over een verplichte toetreding van lokale overheden of erkende verenigingen tot een regionaal landschap. Ook over de verhouding tussen de drie doelgroepen op niveau van aantal leden worden geen specificaties vermeld in het besluit.

- [4] **Effectieve samenstelling.** In tabel 1 (bijlage 1) wordt per regionaal landschap een overzicht gegeven van het aantal effectieve leden per doelgroep (groep A, B en C), telkens opgesplitst in de 2-3 subcategorieën.

Uit deze tabel valt af te leiden dat de helft van de regionale landschappen (7) in totaal 50 of meer effectieve leden telt in de Algemene Vergadering. Er bestaat een brede *range* die gaat van 30 leden bij het Regionaal Landschap Kempen en Maasland tot 65 bij het Regionaal Landschap Zenne, Zuun & Zoniën (gemiddelde: 47, mediaan:48). Deze *range* is zowel te wijten aan een grote variatie in aantal aangesloten lokale overheden, als in aantal erkende verenigingen. De meest opvallende uitschieter is het Regionaal Landschap Zenne, Zuun & Zoniën, met 29 effectieve vertegenwoordigers van de steden en gemeenten (groep A) en 20 van Natuurpunt vzw (groep B).

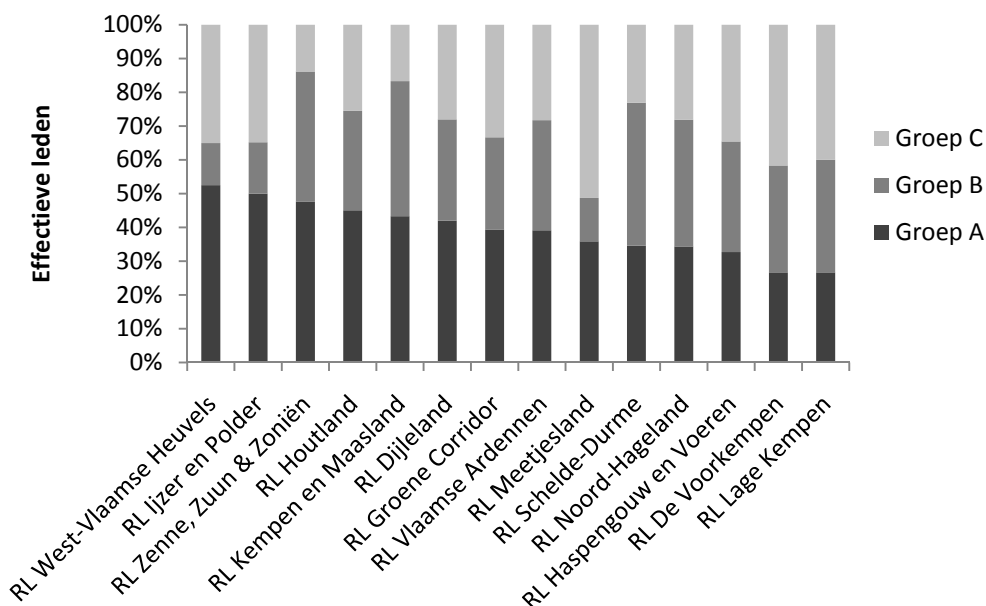
De provincies worden in meer dan 50% van de regionale landschappen (9) vertegenwoordigd door een tot twee effectieve leden. Opvallend zijn het Regionaal

Landschap West-Vlaamse Heuvels en het Regionaal Landschap IJzer en Polder met elk vijf provinciale representanten. Het laatstgenoemde regionale landschappen heeft per aangesloten gemeente en stad dan ook nog eens twee tot vier vertegenwoordigers, wat leidt tot een hoog totaal aantal effectieve leden van groep A (23). Het hogere aantal van het Regionaal Landschap Schelde-Durme vindt zijn oorsprong in het feit dat, door haar grensoverschrijdend werkingsgebied, zowel de provincies Oost-Vlaanderen als Antwerpen erin vertegenwoordigd zijn.

Onderstaande figuur 1 toont de procentuele verdeling van de drie groepen op het vlak van aantal effectieve leden. Een algemene trend in de differentiatie is niet duidelijk waarneembaar. De verschillen zijn regioafhankelijk en lijken deels zowel verklaard te worden door de grootte van het werkingsgebied (oppervlakte) als door het aantal aangesloten verenigingen. Uit de figuur blijkt dat de groep van de lokale overheden (groep A) in meer dan de helft van de regionale landschappen (8) het best vertegenwoordigd is. Uitzonderingen betreffen het Regionaal Landschap Schelde-Durme en Regionaal Landschap Noord-Hageland, waar de erkende milieu- en natuurverenigingen de grootste vertegenwoordiging behelzen (groep B). Groep C heeft procentueel het grootste aantal effectieve leden in Regionaal Landschap Meetjesland, Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren, Regionaal Landschap De Voorkepen en Regionaal Landschap Lage Kempen.

Er dient algemeen benadrukt te worden dat bij de huidige presentatie van de gegevens enkel de effectieve, stemgerechtigde leden in rekening gebracht werden. De lokale overheden en verenigingen aangesloten bij een regionaal landschap hebben meestal ook nog plaatsvervangende leden opgegeven, die soms ook aanwezig zijn bij de Algemene Vergadering.

Tot de Algemene Vergadering behoren ook adviserende leden, die, conform het Erkenningsbesluit (art. 4, § 4), enkel een adviserende stem kunnen uitbrengen. Dit betreft meestal milieuambtenaren van de aangesloten gemeenten en steden, bv. Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren (16), Regionaal Landschap Lage Kempen (15) en Regionaal Landschap Schelde-Durme (14). Ook het ANB is vaak vertegenwoordigd als adviserend lid, wat de onderlinge samenwerking tussen het regionaal landschap en ANB bevordert.

Figuur 1: Percentage effectieve, stemgerechtigde leden in de Algemene Vergadering per Regionaal Landschap, verdeeld over de drie groepen: groep A = overheden, i.e. doelgroep provincie en/of gemeenten, groep B = natuur, i.e. doelgroep milieu- en natuurverenigingen, groep C = landbouw, toerisme & recreatie, WBE, i.e. doelgroep erkende landbouworganisaties, erkende organisaties ter bevordering van toerisme en recreatie en erkende wildbeheereenheden. De regionale landschappen werden gesorteerd volgens dalend percentage van groep A.

[5] Vergaderingen. In tabel 4 (bijlage 1) wordt per Regionaal Landschap een overzicht gegeven van de vergaderfrequentie van de Algemene Vergadering.

Uit deze tabel valt af te leiden dat de Algemene Vergadering van meer dan de helft van de regionale landschappen (8) in 2009 eenmaal samengekomen is (cf. gemiddelde en mediaan). Op dergelijke vergaderingen worden het jaarverslag en de jaarrekening van het vorige jaar besproken en goedgekeurd, alsook het jaarprogramma en de begroting voor het volgende (lopende) werkjaar. De algemene statuten en de samenstelling van de Algemene Vergadering (en de andere bestuursorganen) worden bekrachtigd en vastgesteld (al of niet na wijziging). Aansluitend wordt er soms ook een projecttoelichting gegeven (bv. bij Regionaal Landschap Dijleland).

Uit de jaarverslagen blijkt dat bij alle regionale landschappen waarvoor gegevens beschikbaar waren, de noodzakelijke quora gehaald werden.

Bij wijze van steekproef werd voor enkele regionale landschappen het aantal aanwezige stemgerechtigde leden (incl. volmachten) nagegaan op de Algemene Vergadering. Tabel 5 toont hiervan een overzicht. Uit deze tabel blijkt dat groep A altijd het meest vertegenwoordigd is, maar het verschil met de andere doelgroepen is, gemiddeld genomen, niet zo opvallend groot. Dit duidt op een grotendeels evenwichtige aanwezigheid van de lokale overheden en de erkende verenigingen. De andere regionale landschappen vertonen gelijkaardige resultaten.

[6] Opmerkingen en aanbevelingen. Uit de jaarverslagen is niet altijd duidelijk af te leiden of er naast de effectieve leden ook nog plaatsvervangers zijn. Deze laatste worden zelden opgelijst, hetgeen voor onduidelijkheid kan zorgen. Om deze reden

raadt de Minaraad aan om dit altijd in een overzichtelijke tabel aan te geven.

In het jaarverslag van Regionaal Landschap Noord-Hageland ontbreekt een duidelijk overzicht van de doelgroepen en hun vertegenwoordigers die lid zijn van de Algemene Vergadering; enkel de algemene ledenlijst wordt in bijlage beschikbaar gesteld. Dit maakt het moeilijk om een vergelijking door te voeren. De Minaraad vraagt dan ook om een dergelijke lijst bij het volgende jaarverslag zeker toe te voegen. Hetzelfde geldt voor de Raad van Bestuur (zie verder).

Er werden geen verslagen van vergaderingen toegevoegd in het jaarverslag van Regionaal Landschap De Voorkempen. Hierdoor is het niet mogelijk om de effectieve aanwezigheden op de vergaderingen na te gaan. Dit kan dan ook niet gecontroleerd worden. Om deze reden waren er voor dit regionaal landschap in tabel 5 dan ook geen gegevens voorhanden. De Minaraad stelt dat dergelijke verslagen in de toekomst zeker toegevoegd dienen te worden aan het jaarverslag.

De Algemene Vergadering van een aantal regionale landschappen heeft een hoog aantal leden. De Minaraad vraagt zich af of dit strikt noodzakelijk is om een goede werking van het regionaal landschap na te streven. In de gevallen dat er een te groot overwicht blijkt te zijn van één welbepaalde groep (bv. lokale overheden), dient overwogen te worden om niet meer dan één vertegenwoordiger per instantie af te vaardigen. Het risico is dan namelijk reëel dat een groep een te groot overwicht zal vormen (bv. groep A bij het Regionaal Landschap West-Vlaamse Heuvels), wat een evenwichtige afstemming van de taakstelling binnen het regionaal landschap in het gedrang kan brengen.²

De Minaraad merkt op dat landeigenaars niet expliciet opgenomen zijn in de bestuursorganen. Soms zijn ze echter wel vertegenwoordigd via de bosgroepen.

3. Bestuursorgaan "Raad van Bestuur"

[7] Erkenningsbesluit. Volgens artikel 4, § 3 van dit besluit dient de Algemene Vergadering een Raad van Bestuur te kiezen, waarin de drie hoger genoemde doelgroepen vertegenwoordigd zijn. Concreet moet de Raad van Bestuur voor (1) minstens 1/3 (~33%) bestaan uit vertegenwoordigers van de provincie en/of gemeenten, (2) minstens 1/3 uit vertegenwoordigers van erkende milieu- en natuurverenigingen, in zoverre ze toegetreden zijn, en (3) bestaan uit vertegenwoordigers van verenigingen die behoren tot groep C. Over deze laatste doelgroep wordt geen uitspraak gedaan inzake het verhoudingsgewijze aandeel. Logischerwijze zou echter ook uitgegaan kunnen worden van een 1/3 vertegenwoordiging.

In analogie met de Algemene Vergadering, is de Raad van Bestuur dus samenvattend conform het Erkenningsbesluit samengesteld uit de provincie, aangesloten steden en gemeenten en de erkende verenigingen voor natuur, landbouw en recreatie en de wildbeheereenheden.

[8] Effectieve samenstelling. In tabel 2 (bijlage 1) wordt per regionaal landschap een overzicht gegeven van het effectieve aantal leden in de Raad van Bestuur per

² De Minaraad wenst hierbij wel op te merken dat een groter aantal vertegenwoordiger uit groep A, het gevolg kan zijn van "lokale evenwichten", die een democratische, plaatselijk besliste oorsprong hebben.

doelgroep (groep A, B en C), telkens opgesplitst in de 2-3 subcategorieën.

Algemeen kan opgemerkt worden dat de volgorde van de regionale landschappen, gesorteerd per aantal leden in de Raad van Bestuur, in grote mate verschilt met de rangorde in tabel 1. Een hoog aantal leden in de Algemene Vergadering leidt dus niet noodzakelijk tot een grote vertegenwoordiging in de Raad van Bestuur. Vijf regionale landschappen hebben een Raad van Bestuur die bestaat uit meer dan 20 leden. Het gemiddelde en de mediaan bedragen respectievelijk 20 en 15 leden. Ook hier is een grote *range* waarneembaar, die zowel het gevolg is van een gevarieerd aantal aangesloten lokale overheden, alsook erkende verenigingen. Grote uitschieter is het Regionaal Landschap De Voorkempen met niet minder dan 51 leden in hun Raad van Bestuur. Er wordt geen verklaring gegeven voor dit grote aantal.

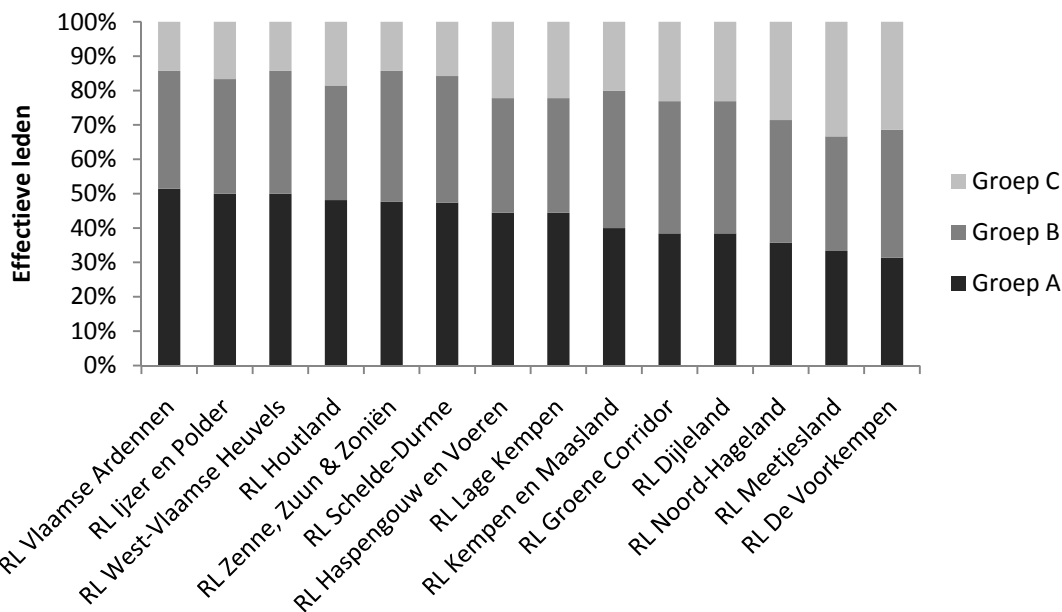
Het Regionaal Landschap Schelde-Durme staat met 38 effectieve leden in de Raad van Bestuur op de tweede plaats in tabel 2. Dit regionaal landschap erkent dit hoge aantal wel en verklaart het als volgt: *“De samenstelling van de Raad van Bestuur is relatief uitgebreid. Naar aanleiding van opmerkingen die andere Vlaams regionale landschappen kregen op een dergelijke uitgebreide Raad van Bestuur werd hierover proactief overlegd op de bestuursvergadering [...]; door de aanwezigen werd aangegeven dat de huidige samenstelling van het bestuur werkbaar is en tot op de dag van vandaag geen praktische problemen stelt. Indien dergelijke praktische problemen zich in de toekomst wel voordoen, kan steeds overgegaan worden tot de inrichting van een Dagelijks Bestuur. Op vandaag is dit (nog) niet nodig. Een uitgebreide samenstelling van de Raad van Bestuur biedt het ontegensprekelijke voordeel dat een groot aantal leden (overheden, verenigingen) mee beslissen over de werking van het regionaal landschap en de vinger aan de pols houden. Dit komt de brede gedragenheid van de werking, die de regionale landschappen ontplooit in sterke mate ten goede.*³

In bijna elke Raad van Bestuur is er één representant van de provincie, die dan meestal de voorzitter is. Opvallend is opnieuw het Regionaal Landschap Schelde-Durme met vier provinciale vertegenwoordigers (twee van de provincie Oost-Vlaanderen en twee van de provincie Antwerpen).

Figuur 2 toont de procentuele verdeling van de drie doelgroepen in de Raad van Bestuur op het vlak van aantal effectieve leden. Uit deze figuur valt af te leiden dat bij meer dan de helft van de regionale landschappen (9), de groep van de lokale overheden (groep A) met 40% of meer vertegenwoordigd is. Dit is dus ruimschoots meer dan de 33% die tenminste verplicht is volgens het Erkenningsbesluit. Voor wat betreft groep B, voldoen alle regionale landschappen aan de voorwaarde van minstens 1/3. Dit wordt ook telkens gesteld in hun jaarverslagen.

In analogie met de Algemene Vergadering, zitten in de Raad van Bestuur, conform het Erkenningsbesluit (art. 4, § 5), ook vaak een aantal adviserende leden, die enkel een adviserende stem kunnen uitbrengen. Dit betreft meestal vertegenwoordigers van steden en gemeenten, bv. bij Regionaal Landschap Ijzer en Polder (7) en Regionaal Landschap Houtland (4).

³ Zie jaarverslag 2009 van het Regionaal Landschap Schelde-Durme, p. 13

Figuur 2: Percentage effectieve, stemgerechtigde leden in de Raad van Bestuur per Regionaal Landschap, verdeeld over de drie groepen: groep A = overheden, i.e. doelgroep provincie en/of gemeenten, groep B = natuur, i.e. doelgroep milieu- en natuurverenigingen, groep C = landbouw, toerisme & recreatie, WBE, i.e. doelgroep erkende landbouworganisaties, erkende organisaties ter bevordering van toerisme en recreatie en erkende wildbeheereenheden. De regionale landschappen werden gesorteerd volgens dalend percentage van groep A

[9] Vergaderingen. Tabel 4 (bijlage 1) toont per Regionaal Landschap een samenvatting van de vergaderfrequentie van de Raad van Bestuur.

Uit de tabel blijkt dat een Raad van Bestuur gemiddeld vijf keer samenkomt in 2009 (cf. mediaan). Het vaakst gebeurt dit bij Regionaal Landschap Dijleland en Regionaal Landschap Zenne, Zuun & Zoniën (beide 6), het minst frequent bij Regionaal Landschap West-Vlaamse Heuvels (3). Op een vergadering van de raad van bestuur wordt over het algemene de stand van zaken besproken van de financiën, de personeelsbezetting, de communicatie, de activiteiten en de projectwerking. Voor meer informatie wordt verwezen naar de verslagen van de respectievelijke vergaderingen.

Steekproefsgewijs werd voor enkele regionale landschappen het aantal aanwezige stemgerechtigde leden (incl. volmachten) nagegaan op de Raad van Bestuur. Deze gegevens worden getoond in tabel 6. Uit deze tabel valt een relatief constant, evenwichtig aanwezigheidspatroon af te leiden. De andere regionale landschappen vertonen gelijkaardige resultaten. Bij het Regionaal Landschap IJzer en Polder valt wel een dominantere vertegenwoordiging van de lokale overheden te noteren. Door het ontbreken van verslagen zijn voor het Regionaal Landschap De Voorkempen ook voor de Raad van Bestuur geen gegevens voorhanden.

[10] Opmerkingen en aanbevelingen. Zoals uit de hoger gepresenteerde gegevens blijkt, voldoen alle regionale landschappen algemeen aan het formele erkenningscriterium inzake de “minstens 1/3 vertegenwoordiging” voor de samenstelling van de Raad van Bestuur. Wanneer enkel een vergadering op zich beschouwd wordt, is doelgroep B (erkende milieu- en natuurverenigingen) echter niet altijd met 1/3 effectief aanwezig in

de Raad van bestuur (zie tabel 6). Dit kan leiden tot een onevenwicht in de taakstelling en de taakverdeling van de verschillende actoren in de regionale landschappen.

Bij de samenstelling van de Raad van Bestuur merkt de Minaraad op dat niet alle drie de subcategorieën van doelgroep C vertegenwoordigd zijn. Zo zetelt de WBE niet in de Raad van Bestuur van het Regionaal Landschap Zenne, Zuun & Zoniën, Regionaal Landschap West-Vlaamse Heuvels en regionaal landschap Kempen en Maasland. De Minaraad vraagt dat deze regionale landschappen meer inspanningen doen om ook deze actoren actief bij de Raad van Bestuur te betrekken. Bij het Regionaal Landschap Zenne, Zuun & Zoniën is in het verleden gebleken dat de lokale WBE niet wenst toe te treden tot de Raad van Bestuur. De motivatie hiervoor is de Minaraad niet formeel bekend.

De Minaraad wijst er op dat de Raad van Bestuur van een aantal regionale landschappen heel ruim is samengesteld, waardoor het niet eenvoudig is om efficiënt te vergaderen. De Minaraad suggereert de vertegenwoordigingsgroepen te reduceren tot een meer werkbaar aantal, bv. 5-6 vertegenwoordigers per doelgroep, in analogie met een beperktere samenstelling van de Algemene Vergadering.

Bijna geen enkel regionaal landschap vermeldt bij de aanwezigheidslijst van de vergaderingen de respectievelijke instantie die de aanwezige vertegenwoordigt. Dit is nochtans noodzakelijk voor een goede verslaggeving. Positieve uitzondering is het regionaal landschap Groene Corridor. Het ontbreken van de entiteitsreferenties maakt het moeilijk om de procentuele vertegenwoordiging van de doelgroepen na te gaan. Koppeling tussen de aanwezigheid van een persoon en zijn/haar respectievelijke organisatie dient dan namelijk manueel te gebeuren op basis van de algemene ledenlijsten, hetgeen zeer tijdsintensief is, zeker gezien een onderscheid gemaakt moet worden tussen stemgerechtigde en niet-stemgerechtigde leden. Om deze reden kon er bij het samenstellen van tabel 6 (en ook tabel 5) binnen het voorhanden zijnde tijdsbestek enkel een steekproefsgewijze detailcontrole uitgevoerd worden. De Minaraad vraagt dat deze gegevens dus in de toekomst zeker toegevoegd worden aan de verslagen.

4. Bestuursorgaan “Dagelijks Bestuur”

[11] Erkenningsbesluit. In dit besluit worden het Dagelijks Bestuur en eventuele specificaties daarvoor niet vermeld.

Conform een “goede formele” organisatie verdeelt de Raad van Bestuur onder haar leden de functies van (onder)voorzitter, secretaris en penningmeester. Deze leden worden door de Raad van Bestuur aangesteld en volgen de werking van het regionaal landschap op dagdagelijkse basis op. Bij voorkeur bestaat het Dagelijks Bestuur uit maximaal 5 personen.

[12] Effectieve samenstelling. In tabel 3 (bijlage 1) wordt per Regionaal Landschap een overzicht gegeven van het aantal leden van het Dagelijks Bestuur per doelgroep (groep A, B en C), telkens opgesplitst in de 2-3 subcategorieën.

Uit de tabel valt af te leiden dat het Dagelijks Bestuur van elk regionaal landschap maximaal bestaat uit vier leden (gemiddelde: 2, mediaan: 3). Bij vijf regionale landschappen lijkt er geen effectief dagelijks bestuur aanwezig te zijn, doordat er in

het jaarverslag geen gegevens over vermeld worden. In bijna elk Dagelijks Bestuur is de provincie vertegenwoordigd. Bij het Regionaal Landschap Meetjesland zijn dit zelfs twee personen, die ook de enigen van het Dagelijks Bestuur zijn.

[13] Vergaderingen. In Tabel 4 (bijlage 1) wordt per Regionaal Landschap een overzicht getoond van de vergaderingfrequentie van het Dagelijks Bestuur.

Uit de tabel valt af te leiden dat er een grote variatie in vergaderfrequentie bestaat (gemiddelde en mediaan zijn respectievelijk 2 en 0). Het Dagelijks Bestuur kwam het vaakst samen bij het Regionaal Landschap De Voorkempen (9) en Regionaal Landschap Groene Corridor(8). Voor 9 regionale landschappen (i.e. meer dan de helft) waren er geen vergadergegevens voorhanden. Dit is ofwel te wijten aan het feit dat er geen Dagelijks Bestuur bestaat (cf. hoger), dat er geen gegevens erover opgenomen worden in het jaarverslag, of doordat de dagelijkse organisatie van het regionaal landschap voornamelijk per e-mail geregeld wordt. Dit laatste was bv. het geval bij het Regionaal Landschap IJzer en Polder. Andere omstandigheden kunnen ook een verklaring vormen. Zo wordt in het jaarverslag van Regionaal Landschap Dijleland gesteld dat *“wegens een te beperkte invulling van de mandaten (geen voorzitter en ondervoorzitter), het Dagelijks Bestuur niet samenkwam in 2009. Een aantal organisatorische zaken werd wel per e-mail voorgelegd en de dagelijkse werking van het regionaal landschap werd opgevolgd door de Raad van Bestuur”*.⁴

[14] Opmerkingen en aanbevelingen. De Minaraad stelt vast dat bij een significant aantal regionale landschappen het Dagelijks Bestuur in 2009 niet samengekomen is (om diverse redenen, zie hoger). De Raad van Bestuur lijkt dan de opvolgingstaak van de dagdagelijkse werking van het regionaal landschap op zich te nemen. Door de grote algemene taakstelling van zowel de Raad van Bestuur als het Dagelijks Bestuur doet dit vragen rijzen naar een efficiënte taakinvulling toe. Om een goede werking na te streven, is het volgens de Minaraad raadzaam om de functies van de twee bestuursorganen toch zo veel mogelijk gescheiden te houden. De Minaraad vraagt dan ook om duidelijkere afspraken te maken inzake een juiste invulling en taakverdeling van de Raad van Bestuur en het Dagelijks Bestuur. In dit licht stelt de Minaraad voor om in het Erkeningsbesluit een artikel toe te voegen die het bestaan van een Dagelijks Bestuur verplicht en haar taakstelling concreet definieert.

5. “Gender”

[15] Erkeningsbesluit. Strikt genomen vallen regionale landschappen niet onder het toepassingsgebied van het Decreet van 13 juli 2007 houdende bevordering van een meer evenwichtige participatie van vrouwen en mannen in advies- en bestuursorganen van de Vlaamse overheid. In het Erkeningsbesluit worden er evenmin richtlijnen of aanbevelingen geformuleerd inzake de man-vrouwverhouding in de bestuursorganen. Omdat de bestuursorganen van regionale landschappen in belangrijke mate samengesteld zijn uit representanten van openbare besturen, en omdat de taakstelling en financiering ervan in grote mate publiek is, lijkt het toch zinvol om de samenstelling van de bestuursorganen te toetsen aan het streven naar een ten hoogste 2/3 vertegenwoordiging van leden van hetzelfde geslacht.

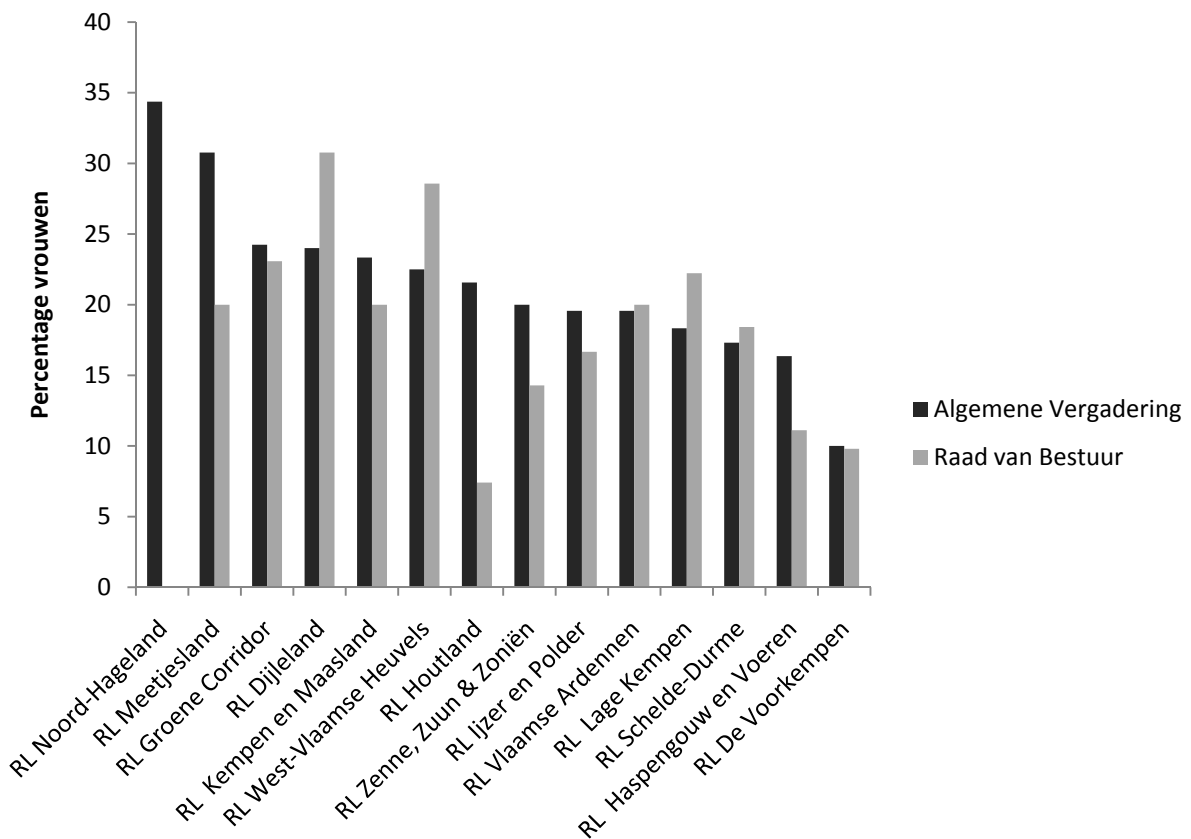
[16] Aandeel vrouwen. Figuur 3 toont het procentueel aandeel vrouwen dat effectief lid is van de Algemene Vergadering en de Raad van Bestuur. De hoogste vrouwelijke

⁴ Zie jaarverslag 2009 van het RL Dijleland, p. 5

vertegenwoordiging in de Algemene Vergadering wordt aangetroffen bij het Regionaal Landschap Noord-Hageland en Regionaal Landschap Meetjesland. Voor wat betreft de Raad van Bestuur is dit het Regionaal Landschap Dijleland en het Regionaal Landschap West-Vlaamse Heuvels. Enkel de Algemene Vergadering van het Regionaal Landschap Noord-Hageland voldoet aan de 1/3 voorwaarde. Eén regionaal landschap (Regionaal Landschap Meetjesland) haalt 25% in de Algemene Vergadering, terwijl dit voor de Raad van Bestuur enkel bereikt wordt bij Regionaal Landschap Dijleland en Regionaal Landschap West-Vlaamse Heuvels.

Van de Raad van Bestuur van het Regionaal Landschap Noord-Hageland zijn er geen *gender*-gegevens voorhanden. Dit verklaart de (voorlopige) nul-waarde in de figuur en tabel.

Opnieuw dient benadrukt te worden dat de hier voorgestelde gegevens enkel de effectieve leden betreffen. De plaatsvervangende leden die van het vrouwelijk geslacht zijn, werden hier dus niet in rekening gebracht.

Figuur 3: Relatief aandeel (percentage) vrouwen die per Regionaal Landschap effectief lid zijn van respectievelijk de Algemene Vergadering en de Raad van Bestuur.

[17] Opmerkingen en aanbevelingen. Uit hoger gepresenteerde gegevens blijkt dat de man-vrouwverhoudingen (nog) niet evenwichtig verdeeld zijn in de bestuursorganen van de regionale landschappen. In bijna alle regionale landschappen wordt de 1/3 verhouding niet gehaald. In het licht van de inspanningen die vanuit de overheid en

andere instanties genomen worden om een hoger percentage aan vrouwen in bestuursorganen te bewerkstelligen⁵, beveelt de Minaraad aan om bij het samenstellen van het bestuur van de regionale landschappen daar in de toekomst zeker voldoende aandacht aan te besteden. Dit zal een goede werking van de regionale landschappen ten goede komen.

STANDPUNT: een lid van de organisaties verbonden aan de open ruimte (i.e. van de organisatie Landelijk Vlaanderen) wenst zich te onthouden voor dit hoofdstuk (paragrafen 15 tot en met 18).

6. Bijkomende opmerkingen en aanbevelingen

- [18] **Bijsturing instrument regionale landschappen.** In navolging van eerdere adviezen⁶, blijft de Minaraad benadrukken dat er dringend nood is aan een grondige evaluatie en bijsturing van het instrument van regionale landschappen. In dit licht heeft de Minaraad in het verleden een aantal bestaande knelpunten aangehaald inzake o.a. draagvlakvorming en de functie van regionale landschappen als interbestuurlijk instrument. Het uitblijven van een hervorming van het instrument bemoeilijkt de rol van de bevoegde administraties, de betrokken adviesraad en de regionale landschappen. De Minaraad neemt zich voor om ten gepaste tijde hierover een advies te verlenen.
- [19] **Evaluatieverslagen.** De Minaraad stelt vast dat de evaluatieverslagen van het Agentschap voor Natuur en Bos in algemene zin een verdere positieve evolutie doorgemaakt hebben ten aanzien van de voorbije jaren. Dit zowel naar eenvormigheid toe, als naar een uniforme behandeling van de dossiers.
- [20] **Algemene structuur van de jaarverslagen.** De jaarverslagen van de regionale landschappen zijn over het algemeen overzichtelijk en gestructureerd. Uitzondering hierop is evenwel het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen waar door een onzorgvuldige inbinding de pagina's van de eerste delen niet op elkaar volgen.
- [21] **Overheidsopdrachten.** Art. 4 §2 8° van de Wet van 24 december 1993 op de overheidsopdrachten bepaalt dat rechtspersonen, die opgericht zijn met het specifieke doel om te voorzien in behoeften van algemeen belang die niet van industriële of commerciële aard zijn en die gekenmerkt worden door een bijzondere overheidsinvloed (via de samenstelling van de beslissende organen, het toezicht of de financiering), onder het toepassingsgebied van de regelgeving inzake overheidsopdrachten vallen. Gezien hun aard en opdracht behoren regionale landschappen tot deze categorie. In vorige adviezen werd zowel door het ANB als door de Minaraad als knelpunt vastgesteld dat een aantal regionale landschappen de wet op de overheidsopdrachten niet voldoende correct lijken toe te passen, met name m.b.t. de sociale tewerkstelling. De Minaraad vraagt om hier blijvende aandacht aan te besteden. Voor meer details wordt verwezen naar vorige adviezen.
- [22] **Aanbevelingen van het vorige werkjaar.** De jaarverslagen van de regionale

⁵ Zie bv. het "Decreet houdende bevordering van een meer evenwichtige participatie van vrouwen en mannen in advies- en bestuursorganen van de Vlaamse overheid (13-07-2007)".

⁶ Zie o.m. het Minaraad-advies van 22 november 2005 betreffende de verlenging van de definitieve erkenning van zeven regionale landschappen, het advies van 28 juni 2007 over de werking van de regionale landschappen en het advies van 26 juni 2008 betreffende de evaluatie van de werking van de regionale landschappen in 2007.

landschappen gaan (al of niet in een afzonderlijke nota) in de meeste gevallen afdoende in op de opmerkingen en aanbevelingen die geformuleerd werden bij het werkingsjaar 2008. Dit toont aan dat de gemaakte opmerkingen ernstig genomen worden. De Minaraad beveelt aan dat de regionale landschappen hier in de toekomst ook verder de nodige aandacht aan blijven besteden.

7. Algemene slotbeschouwingen inzake “good governance”

[23] Naar “good governance” in regionale landschappen. De Minaraad is er, zoals hoger reeds aangehaald, voorstander van om het huidige Erkenningsbesluit grondig te hervormen. In een dergelijk vernieuwd besluit dienen de verschillende bestuursorganen van het instrument Regionale landschappen en hun respectievelijke rol/functie duidelijker omschreven te worden. De Minaraad is er voorstander van om meer aandacht te besteden aan begeleiding en actieve sturing in plaats van aan (bijkomende) regulering. Een welomlijnde ledensamenstelling wordt bij voorkeur in het besluit beschreven, mits ook voldoende ruimte geboden wordt aan lokale democratische krachten. Op die manier wordt gespecificeerd wat onder “good governance” begrepen wordt. Concrete voorstellen kunnen het volgende behelzen:

- Verplichte oprichting van een Dagelijks Bestuur met als centrale rol de opvolging (en waar nodig de bijsturing) van de dagdagelijkse werking van de regionale landschappen
- Het is belangrijk dat het aantal leden van de bestuursorganen beperkt wordt om het werkbaar te houden. In lijn met wat opgemerkt werd bij de samenstelling van de AV, wordt daarom voorgesteld het aantal mandaten beperkt te houden door bij voorkeur hoogstens één vertegenwoordiger en één plaatsvervanger van elke toetredende organisatie of vereniging aan te stellen voor deelname aan de bestuursorganen. Hierbij moet wel enige soepelheid betracht worden – vooral op het niveau van de plaatsvervangers – om blijvend voldoende vrijwilligers aan te kunnen trekken. De Minaraad acht het algemeen niet raadzaam om een maximum voor het aantal leden op te leggen, gezien dit sterk afhankelijk is van het aantal aangesloten steden/gemeenten en erkende verenigingen.
- De bestuursorganen dienen een minimaal aantal keren per jaar samen te komen, incl. het Dagelijks Bestuur (dit laatste bv. eenmaal in de 1-2 maanden). Op die manier kan de frequentie en de transparantie van de vergaderingen (die nu relatief ongelijk en onregelmatig is) verbeterd worden.

Binnen het kader van een nieuw besluit dient de taak van de adviserend instanties geherdefinieerd te worden. De Minaraad stelt voor om binnen de evaluatieprocedure zelf een meer strategische adviseringstaak aangemeten te krijgen.

De Minaraad wenst ten slotte op te merken dat de statuten van het personeel van regionale landschappen momenteel relatief onduidelijk zijn. Sommige personeelsleden zijn effectief personeelslid van de vzw, terwijl andere vanuit de provincie gedetacheerd zijn. Volgens de Minaraad kan het voorkomen van verschillende statuten binnen eenzelfde organisatie interne problemen met zich meebrengen die een goede werking van regionale landschappen ondermijnen. De personeelstatuten worden niet in detail vermeld in de jaarverslagen. Het zou raadzaam zijn dat een nieuwe besluit een omschrijving geeft van de mogelijke personeelsstatuten en de personeelsstructuur.

Bijlage 1

Tabel 1: Aantal effectieve, stemgerechtigde leden in de Algemene Vergadering per Regionaal Landschap, verdeeld over de drie groepen: groep A = overheden, i.e. doelgroep provincie en/of gemeenten, groep B = natuur, i.e. doelgroep milieu- en natuurverenigingen, groep C = landbouw, toerisme & recreatie, WBE, i.e. doelgroep erkende landbouworganisaties, erkende organisaties ter bevordering van toerisme en recreatie en erkende wildbeheereenheden. De regionale landschappen werden gesorteerd volgens dalend totaal aantal leden.

Naam	Groep A			Groep B			Groep C				
	Provincie	Steden en gemeenten	Totaal	Natuurpunt	Andere	Totaal	Landbouw	Toerisme en recreatie	WBE	Totaal	Totaal
RL Zenne, Zuun & Zoniën	2	29	31	20	5	25	3	4	2	9	65
RL De Voorkempen	1	15	16	13	6	19	8	9	8	25	60
RL Lage Kempen	1	15	16	14	6	20	2	12	10	24	60
RL Haspengouw en Voeren	1	17	18	13	5	18	5	9	5	19	55
RL Schelde-Durme	4	14	18	9	13	22	4	5	3	12	52
RL Houtland	4	19	23	9	6	15	5	6	2	13	51
RL Dijleland	2	19	21	13	2	15	4	2	8	14	50
RL Ijzer en Polder	5	18	23	4	3	7	3	7	6	16	46
RL Vlaamse Ardennen	2	16	18	11	4	15	5	4	4	13	46
RL West-Vlaamse Heuvels	5	16	21	2	3	5	2	7	5	14	40
RL Meetjesland	4	10	14	4	1	5	10	4	6	20	39
RL Groene Corridor	2	11	13	9	0	9	5	3	3	11	33
RL Noord-Hageland	2	9	11	11	1	12	1	5	3	9	32
RL Kempen en Maasland	1	12	13	4	8	12	2	1	2	5	30

Tabel 2: Aantal effectieve leden in de Raad van Bestuur per Regionaal Landschap, verdeeld over de drie groepen: groep A = overheden, i.e. doelgroep provincie en/of gemeenten, groep B = natuur, i.e. doelgroep milieu- en natuurverenigingen, groep C = landbouw, toerisme & recreatie, WBE, i.e. doelgroep erkende landbouworganisaties, erkende organisaties ter bevordering van toerisme en recreatie en erkende wildbeheereenheden. De regionale landschappen werden gesorteerd volgens dalend totaal aantal leden.

Naam	Groep A			Groep B			Groep C			Totaal	Totaal
	Provincie	Steden en gemeenten	Totaal	Natuurpunt	Andere	Totaal	Landbouw	Toerisme en recreatie	WBE		
RL De Voorkempen	1	15	16	13	6	19	8	4	4	16	51
RL Schelde-Durme	4	14	18	8	6	14	2	3	1	6	38
RL Vlaamse Ardennen	2	16	18	10	2	12	3	1	1	5	35
RL Houtland	3	10	13	6	3	9	2	1	2	5	27
RL Zenne, Zuun & Zoniën	1	9	10	7	1	8	1	2	0	3	21
RL Ijzer en Polder	1	8	9	2	4	6	1	1	1	3	18
RL Meetjesland	1	4	5	4	1	5	3	1	1	5	15
RL West-Vlaamse Heuvels	1	6	7	3	2	5	1	1	0	2	14
RL Noord-Hageland	1	4	5	3	2	5	1	2	1	4	14
RL Groene Corridor	1	4	5	5	0	5	1	1	1	3	13
RL Dijleland	1	4	5	3	2	5	1	1	1	3	13
RL Kempen en Maasland	1	3	4	2	2	4	1	1	0	2	10
RL Haspengouw en Voeren	1	3	4	2	1	3	1	0	1	2	9
RL Lage Kempen	1	3	4	2	1	3	0	1	1	2	9

Tabel 3: Aantal leden van het Dagelijks Bestuur per Regionaal Landschap, verdeeld over de drie groepen: groep A = overheden, i.e. doelgroep provincie en/of gemeenten, groep B = natuur, i.e. doelgroep milieu- en natuurverenigingen, groep C = landbouw, toerisme & recreatie, WBE, i.e. doelgroep erkende landbouworganisaties, erkende organisaties ter bevordering van toerisme en recreatie en erkende wildbeheereenheden. De regionale landschappen werden gesorteerd volgens dalend totaal aantal leden.

Naam	Groep A			Groep B			Groep C				
	Provincie	Steden en gemeenten	Totaal	Natuurpunt	Andere	Totaal	Landbouw	Toerisme en recreatie	WBE	Totaal	Totaal
RL Groene Corridor	1	1	2	2	0	2	0	0	0	0	4
RL De Voorkempen	1	1	2	1	0	1	1	0	0	1	4
RL Ijzer en Polder	1	1	2	0	1	1	0	1	0	1	4
RL Houtland	0	1	1	2	0	2	1	0	0	1	4
RL Noord-Hageland	1	1	2	1	0	1	0	1	0	1	4
RL Zenne, Zuun & Zoniën	1	2	3	1	0	1	0	0	0	0	4
RL Dijleland	1	1	2	1	1	2	0	0	0	0	4
RL Haspengouw en Voeren	0	1	1	1	0	1	0	0	0	0	2
RL Meetjesland	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2
RL Lage Kempen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RL Kempen en Maasland	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RL West-Vlaamse Heuvels	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RL Vlaamse Ardennen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RL Schelde-Durme	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabel 4: Overzicht vergaderfrequentie van de Algemene Vergadering, de Raad van Bestuur en het Dagelijks Bestuur per Regionaal Landschap. De regionale landschappen werden gesorteerd volgens dalend aantal vergaderingen van de Raad van Bestuur.

Naam	Algemene vergadering	Raad van Bestuur	Dagelijks bestuur
	Aantal vergaderingen	Aantal vergaderingen	Aantal vergaderingen
RL Dijleland	1	6	0
RL Zenne, Zuun & Zoniën	2	6	7
RL Groene Corridor	1	5	8
RL Ijzer en Polder	2	5	0
RL Houtland	1	5	3
RL Haspengouw en Voeren	1	5	0
RL Lage Kempen	1	5	0
RL Kempen en Maasland	1	5	0
RL De Voorkempen	1	4	9
RL Noord-Hageland	2	4	5
RL Meetjesland	2	4	0
RL Vlaamse Ardennen	2	4	0
RL Schelde-Durme	1	4	0
RL West-Vlaamse Heuvels	2	3	0

Tabel 5: Aantal stemgerechtigde aanwezigen (incl. volmachten) op de Algemene Vergadering van enkele Regionaal Landschappen, verdeeld over de drie groepen: groep A = overheden, i.e. doelgroep provincie en/of gemeenten, groep B = natuur, i.e. doelgroep milieu- en natuurverenigingen, groep C = landbouw, toerisme & recreatie, WBE, i.e. doelgroep erkende landbouworganisaties, erkende organisaties ter bevordering van toerisme en recreatie en erkende wildbeheereenheden.

Naam	Vergadering	Groep A			Groep B			Groep C				Totaal	Totaal
		Provincie	Steden en gemeenten	Totaal	Natuurpunt	Andere	Totaal	Landbouw	Toerisme en recreatie	WBE	Totaal		
RL Ijzer en Polder	VG 1	1	9	10	3	3	6	3	4	2	9	25	
	VG 2		5	5	1	3	4	1	2	2	5	14	
RL Groene Corridor	VG 1	2	8	10	6		6	3	2	2	7	23	
RL Dijkeland	VG 1	1	5	6	5	1	6	2	1	3	6	18	
RL Houtland	VG 1	1	10	11	7	2	9	1	2	2	5	25	
RL De Voorkampen	VG 1	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	

Tabel 6: Aantal stemgerechtigde aanwezigen (incl. volmachten) op de Raad van Bestuur van enkele Regionaal Landschappen, verdeeld over de drie groepen: groep A = overheden, i.e. doelgroep provincie en/of gemeenten, groep B = natuur, i.e. doelgroep milieu- en natuurverenigingen, groep C = landbouw, toerisme & recreatie, WBE, i.e. doelgroep erkende landbouworganisaties, erkende organisaties ter bevordering van toerisme en recreatie en erkende wildbeheereenheden.

Naam	Vergadering	Groep A			Groep B			Groep C				
		Provincie	Steden en gemeenten	Totaal	Natuurpunt	Andere	Totaal	Landbouw	Toerisme en recreatie	WBE	Totaal	Totaal
RL Groene Corridor	VG 1	1	3	4	4		4	1	1		2	10
	VG 2	1	2	3	4		4		1	1	2	9
	VG 3	1	3	4	3		3	1	1		2	9
	VG 4	1	3	4	4		4	1	1	1	3	11
	VG 5	1	1	2	2		2	1		1	2	6
RL Dijleland	VG 1	1	3	4	3		3				0	7
	VG 2	1	2	3	3	1	4	1	1	1	3	10
	VG 3	1	3	4	2	1	3	1	1	1	3	10
	VG 4	1	3	4	2		2	1	1	1	3	9
	VG 5	1	2	3	1		1		1		1	5
	VG 6	2	2	4	4	1	5		1	1	2	11
RL Ijzer en Polder	VG 1	1	5	6	1	1	2	1		1	2	10
	VG 2	1	5	6	2	3	5	1	1	1	3	14
	VG 3	1	4	5	2	2	4	1	1	1	3	12
	VG 4	1	6	7	2	1	3	1	1	1	3	13
	VG 5	1	5	6	2	2	4	1		1	2	12
RL Houtland	VG 1		5	5	2	2	4		1		1	10
	VG 2		3	3	3	4	7	1	2		3	13
	VG 3	1	3	4	3	1	4	2	1	1	4	12
	VG 4	1	5	6	2	1	3	2	1		3	12
	VG 5	1	3	4	3	2	5	1			1	10
RL De Voorkempen	VG 1	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?